

Poštni Glasnik

Letnik X.

V Ljubljani, dne 11. januarja 1930.

2. številka.

Joja:

Kdaj in kakšen poštni dom naj postavimo?

Vidim, da je mnogo lažje vprašanja zastavljati, nego manjša odgovarjati. Zato se bom omejil v tej razpravi bolj na splošna razmišljanja o tem vprašanju in morda s tem omogočil zunanjim piscem, ki v stvar niso tako posvečeni, da bodo lažje in uspešnejše se udeležili ankete o času in načinu gradnje poštnega doma. Če bo treba, bom na koncu ankete še enkrat povedal svoje končno mnenje. Saj to ni nikak plebiscit, o stvari ima odločati in bo odločal samo občni zbor zadruga »Poštni dom«, toda ravno s to anketo se utegne tako članom kakor načelstvu zelo olajšati odločitev.

Že koj prvo vprašanje je silno delikatno. Voditeljem organizacije je organizacija glavna stvar, voditeljem Poštnega doma poštni dom, onim pri Gospodarski zadrugi je glavno zadruga itd., ali po domače povedano: vsak berač hvali svojo malho. Nisem morda ravno pripravna oseba, soditi o večji ali manjši važnosti posameznih ustanov pft. uslužbencev, vendar bi hotel ravno k temu vprašanju povedati enkrat svoje odkrito mnenje.

Slovenski poštarji imamo svoje strokovne organizacije že delj ko 30 let. Stroške, ki so bile pred vojno državno udružene, (centrala na Dunaju, a podružnice oziroma deželne skupine v posameznih pokrajinah), so bile že takrat dobro organizirane. Tako so bili organizirani naši poštarji in ekspedienti pred 20 leti. Bili so še bolj zavedni od današnjih, vendar vsaj meni ni znano, da bi se bili kdaj bavili z idejo poštnega doma.

Priliko imam spoznavati organizacijsko gibanje p. t. uslužbencev drugih držav, pa moram priznati, da me zasledim v nobenem strokovnem inozemskem poštarskem listu, da bi kje gradili lastne domove. Sanatorije, okrevališča, to da, ali poštnih domov v takem smislu kakor jih gradimo jugoslovanski poštarji, ne najdem drugod. Pa imajo vse drugačne organizacije kakor so naše, imajo razne socialne, kulturne in gospodarske ustanove, toda na idejo poštnih domov v posameznih večjih mestih niso prišli.

Kdaj pa se je porodila pri nas ideja o lastnem domu ali vsaj razgibala? Šele po prevratu, to je po zedinjenju s Srbi. Mislim, da je ravno v tem iskati izvor in razmah te ideje. Srbom je v njihovi patriarhalnosti, domačnosti in gostoljubnosti ideal, da ima en stan kot svoj zunanji simbol svoj dom, svoje skupno ognjišče in zavetišče. Brez dvoma je to lepa in plemenita poteza, vendar nehote vzporejam to njihovo nagnenje z njihovimi narodnimi nošami in običaji.

Po mojem mnenju torej poštni dom ni neobhodno potreben. Ni nujna, življenjska potreba našega stanu. Naj se me ne razume napek: je potreben, važen, nujen, pomemben in kaj vem kakšen še, toda ni neobhodno, ni brezpogojno itak. Na vprašanje, ali je organizacija važnejša, bi odgovoril z drugim vprašanjem: kaj bi bil poštni dom brez poštne organizacije? Ali ne samo mrtva hiša, kakor vsaka druga? Prvo je strokovna organizacija, v njej se šele stan izkristalizira in iz nje samo se more šele poroditi ideja o gradnji lastnega doma. Nikjer ne rode domovi organizacije, ampak samo organizacije domove.

S tem sem se približal drugemu bolnemu vprašanju — oblika naše ustanove za gradnjo poštnega doma: samostojna institucija,

zadruga z omejeno zavezo, brez vpliva (vsaj de iure) od strani stanovske organizacije. Na prvi pogled je jasno, da nekaj ni v skladu, vendar nečem danes načenjati tega vprašanja, rečem samo toliko, da je sedanja oblika te ustanove primerna in morda celo potrebna samo toliko časa, dokler dom ne stoji.

Ali naj začnemo takoj zidati ali lahko še počakamo? Poznam ljudi — upam, da se bodo tudi oglasili — ki menijo, da je že zdaj prekasno, da bi morali graditi že vsaj po dveh letih ko se je zadruga ustanovila, torej da bi bil vsaj že lani popolnoma dograjen. Pravijo dalje, da se niti eno leto ne sme več odlašati; če se letos ne začne graditi, ne bo nikoli stal, ljudje so se že naveličali čakati itd. Tako slišim marsikdaj. Da ne delim tega mnenja, sledi že iz gornjih izvajanj. Kaj smo zamudili? Zakaj ne moremo več čakati? Kje je zapisano, da če ne takoj, pa nikoli? Vse tako govorjenje kaže vsaj na nestrpnost in nervoznost, če ne tudi na pozabljanje (ali na nevednost), kakšen je cilj in namen teh domov in kakšna je naloga sodobne generacije, ki se je lotila tega načrta.

Pač pa smo nekaj drugega zakesnili: zadrugo za postavitev poštnega doma smo ustanovili šele l. 1926., namesto da bi jo bili ustanovili istočasno z organizacijo, to je že l. 1919. Zamudili smo najboljša leta, v katerih je bila »konjunktura« najugodnejša. V letih 1919-1923 je bilo denarja nič koliko; vsaka akcija se je obnesla. Koliko prireditelj in drugih akcij bi bili lahko v tistih štirih letih napravili! Vsako od teh let bi lahko taksiral s 100.000 Din, tako da bi imeli v začetku leta 1926 že najmanj pol milijona dinarjev, dočim smo tega leta šele ustanovili zadrugo »Poštni dom«. Po letu 1923 je nastopilo sedem suhih let (nemara jih bo še več) in zdaj kapljajo le počasi tisočaki, a manjka nam domalega še — cel milijon.

Že ob ustanovitvi »Poštnega doma« sem taksiral realizacijo nameravane akcije na 10 let. Ta doba bi bila potrebna, ako bi bili osnovali tako ustanovo celo že l. 1919. Pa nič zato. Vsaka velika ideja je zahtevala eno generacijo, da jo je izvedla, njene koristi pa uživajo naslednje generacije. Ne smemo biti sebični, ne gradimo zase, gradimo za poštarje in ti bodo večni, med tem ko smo mi, posamezniki, samo od danes do jutri. Sedanja generacija je dala idejo, iniciativo, delo in materialne žrtve ter s tem storila svojo dolžnost, da lahko z zavestjo gleda na svoje delo in mirno čaka na sodbo zgodovine. S tem pa je odgovorjeno tudi že na zadnje vprašanje (da se mi ne bo treba vračati k tej stvari): svoje žrtve je doprinesla in doprinaša današnja generacija v polni meri; kolikor bo mogla, bo še dala, na vsak način pa se mora prenesti to za današnje šibke rame pretežko breme tudi na naraščaj, na one, ki pridejo za nami in bodo uživali sadove našega truda. Konkretno povedano: poštni dom se more postaviti v dogledi dobi samo na dolg, ta dolg pa se mora odplačevati v več (25) letih, da se vsaj nekoliko porazdele bremena.

S tem je tudi že odgovorjeno na vprašanje koliko denarja (svojega seveda) moramo imeti, da začnemo z gradnjo. Morda ga je že danes zadosti; gre samo za to, koliko posojila oziroma kredita lahko dobimo. Če si ga upamo dobiti 800.000 do 1.000.000 dinarjev,

lahko takoj začnemo zidati, pa bomo plačevali skozi 25 let za obresti in amortizacijo po kakih 60.000 dinarjev na leto. To vsoto bomo zlahka dajali, ker bo več ko toliko nosil dohodkov dom sam s trafikó in najemninami. Zato bi zmogli gornjo vsoto tudi na 15 let po 80-90.000 Din na leto; stvar vsekakor ni prav nič riskantna.

Večje vprašanje pa je, ali bi mogli dobiti kje do milijon dinarjev posojila. Po mojem mnenju ne; pol milijona pa bi že dobili pri ljubljanski mestni hranilnici ali kakem drugem denarnem zavodu na zemljišče in deleže. To bi bilo zadosti za skromno dvonadstropno hišo brez dvorane, pa premalo za lep, kompleten dom, ki bi bil Ljubljani v kras, poštarjem pa v ponos in ustrezajoč svrhi Poštnega doma. Glede na to, da bi nosil dom lepe, stalne dohodke (na katere premalo računamo) in da hiša sama ravno nekako tako dolgo dokler se bo amortizirala ne bo zahtevala nikakih posebnih izdatkov (popravlil še ne bo, davka prosta), se opogumimo lahko za lepo in prostorno zgradbo z dvorano in vsemi pritliklinami.

Kako torej dobiti denar? Morda se bo dalo napraviti z 1 milijonom, saj ne bomo vse tako drago plačali kakor privatni graditelj. Pravimo, da 200.000 že imamo, od prireditelj v l. 1930 (loterija, tombola in zabavni večer) si obetamo nadaljnih 100.000, posojila dobimo 500.000, pa imamo danes leto 800.000 dinarjev, s katero vsoto lahko že začnemo zidati. Manjkajočih 200.000 Din bi dobili ali na ta način, da bi počasi gradili, recimo 2 leti, v tem času pa bi z velikimi prireditvami, nabiralnimi akcijami in še novimi deleži od tistih, ki bi šele takrat dobili pogum, zbrali manjkajočo vsoto. Ali pa bi poizkusili s samopomočjo: morda bi se dobilo med nami 200 ljudi, ki bi podpisali obveznice po 1000 Din, da bi torej, recimo za pet let, posodilo 200 poštarjev P. domu 200.000 Din, vsak 1000 dinarjev.

Precej previdnosti in premisleka bo treba, kakšne prostore naj ima naš dom. Mislim, da bomo vsi za to, da se odda pritičje za trgovske lokale ali restavracijo, ker je najbolj rentabilno. Koliko sob bo treba rezervirati za pisarne, klubske prostore in sobe — prenočišča za tovariše z dežele, tudi ne bo težko odločiti. Glavno je, kako urediti ostale prostore. Tovariši v Zagrebu so začeli zdaj zidati svoj dom. Visoko, trinadstropno palačo, toda — nobenega stanovanja. Same sobe za samce! Pravijo, da bo to več neslo, glavni vzrok za tako odločitev pa jim je bil ta, češ: stanovanj ne bi mogli napraviti več kakor štiri, prosilcev bi bilo štirideset, učinek: sama zamera in očitki. Kaj podobnega bo morda tudi v Ljubljani. Jaz sem za stanovanja, vendar ne na tak način, kakor kdo misli, češ: pri nas ne bo nič protekcije in zato nič zamere, stanovanja bomo dali enostavno na dražbo in kdor bo največ plačal, tistega pa bo. Nak, za tako kupčijo pa jaz nisem. V takem poštnem domu ne bi bilo nobenega poštarja, ta dom pa grade in ga bodo zgradili samo poštarji in sicer ne zato, da bi olajšali stanovanjsko bedo v Ljubljani, ampak da si postavimo spomenik naše zavednosti, kulturno ognjišče našega prosvečevanja, temelj strokovni organizaciji, zavetišče našim gospodarskim ustanovam in zbirališče družabnosti, zabave in kolegialnosti.

Kako je z uredbo o specialnih dokladah.

OPO je prejela od Saveza p. t. t. uslužbencev v Beogradu okrožnico, iz katere objavljamo:

Načrt uredbe - zakona o ministrstvu za gradnje je finančno ministrstvo vrnilo iz čisto zakonskih formalnosti in zaradi poseznosti v sferi drugih resorov, ker izziva resen pomislek za obstoj tega resora.

O našem delovnem osebju: o uradnikih druge in tretje kategorije ter o zvišanih in služiteljih nima gornja uredba niti ene besede, ampak predvideva zvišane plače samo za uradnike s fakultetno izobrazbo. Uprava Saveza je glede na tak enostranski načrt opozorila merodajne faktorje, da bi bil tak čin neprimeren, nepravičen in škodljiv za državne interese.

Predsednik Saveza je v krogih finančnega ministrstva naglasil vprašanje povišanja prejemkov našemu delovnemu osebju kot najaktualnejšo državno potrebo. Za to delo je angažiral tudi predsednika Glavnega uradniškega saveza g. dr. Miko Jovanovića, generalnega direktorja državnega računovodstva. Uprava Saveza si bo še dalje prizadevala, da doseže v tej važni zadevi stvaren uspeh.

Tovariško pozdravlja odbor in vse člane naših oblastnih organizacij.

Predsednik Toma S. Jovanović.

Delo gradbenega ministrstva v letu 1929.

Ob obletnici sedanjega režima je vlada objavila poročila posameznih ministrstev o delih, ki so jih izvršila v letu 1929. Objavljamo iz poročila gradbenega ministrstva ona poglavja, ki govore o pošti, telegrafu, telefonu in poštni hranilnici.

Pošta.

Upeljali so se novi stroji, za žigosanje poštних pošiljk. Z ozirom na sklepe londonskega poštno-svetovnega kongresa se vrše priprave za uvedbo nove poštne konvencije dne 1. junija 1930. Zelo se je zboljšal paketni promet in tudi pomorski.

Stanje in potrebe ptt. prometa.

(Referat gosp. Ivana Mohorića na gospodarskem kongresu.)

Naš list je svoječasno poročal o izvršnem strokovnem referatu, ki ga je imel tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani g. Ivan Mohorić na kongresu trgovskih zbornic in gospodarskih organizacij dne 9. septembra 1929 v Beogradu. Takrat smo obljubili, da objavimo za naš tako aktualno razpravo v Poštnem glasniku. To obljubo zdaj izpolnjujemo. Zaradi boljšega pregleda bo izhajal gornji referat kot listek v kakih 10 številkah. Opozorjamo nanj pravce še posebej.

Uredništvo.

O poštne, brzojavne in telefonskega prometa se razpravlja na gospodarskih kongresih danes prvič, pa bi utegnil kdo soditi, kakor da gospodarski krogi doslej v pogledu te važne prometne panoge ali vobče niso imeli nikakega pozitivnega programa, ali pa da niso imeli razloga, pritoževati se proti obstoječemu stanju.

Toda ne prvo ne drugo ne drži. Nasprotno: trgovske zbornice so razvijale v pogledu napredovanja in zboljšanja p. t. t. prometa v vsem prošlem desetletju prav intenzivno in iniciativno aktivnost, četudi se to ni iznašalo na kongresih. Vršile so to v obliki

Pošta je prevzela ves avtobusni promet v Črni gori in uvedla nekaj novih poštних avtobusnih zvez, ki so narasle od 38 prog z 2733 km na 45 prog s 3258 km.

V Beogradu in Ljubljani se je uvedla dostava pošiljk potom avtomobilov, pripravlja pa uvedbo motociklov v večjih mestih za zbiranje pisem.

Tudi napredek v zračni dostavi pošt je velik.

Tekom leta je bilo 11 kontraktualnih pošt spremenjenih v državne, 207 državnih pa v kontraktualne, s čemer so se dosegli veliki prihranki.

Telegraf in telefon.

Uvedla se je nova vrsta pisemskih brzojavov in to v prometu: z Nemčijo, Češkoslovaško, Avstrijo, Madžarsko in Južno Ameriko. Plača se polovico manj ko za brzojave. Celo vrsto novih telefonskih zvez s tujino je bilo odprtih in sploh se je zboljšal mednarodni telefonski promet.

Radiotelefonska postaja v Zagrebu in Beogradu sta se izročili prometu. Dne 30. novembra je bilo že 30.000 radio-naročnikov v državi.

Novih pošt je bilo odprtih 7 in 23 javnih telefonskih govorilnic.

Avtomatično telefonsko centralo je dobil Maribor. Položenih je bilo mnogo novih kablov in novih telefonskih zvez. Za leto 1930. so v načrtu te telefonske linije: Sarajevo—Dubrovnik, Dubrovnik—Bar, Sušak—Bekerijski, Bled—Ljubljana in telegrafske zveze: Beograd—Atene in Beograd—Zagreb. Spopolnila se bo telefonska mreža v Beogradu, Zagrebu in na Bledu.

Poštna hranilnica.

Poročilo nato podrobno navaja delo Poštne hranilnice. Število čekovnih računov je naraslo od 16.500 na 18.000, stanje vlog od 666 na 850 milijonov. Število vlagateljev je znašalo 57.000, stanje vlog pa 100 milijonov proti 36 milijonom v prejšnjem letu.

Poštna hranilnica daje denar domačim zavodom po relativno zelo nizki obrestni meri. Koncem leta so znašala ta posojila 300 milijonov. Razen tega je izdala poštna hranilnica na lombard državnih papirjev nad 100 milijonov in vložila nad 200 milijonov dinarjev v državne papirje.

pismenih vlog, ki so jih pošiljale poštne uprave. Nekatere od teh predlogov je uprava sicer upoštevala, izvršena so znatna tehnična dela za izboljšanje prometa, toda na drugi strani poštna uprava ni bila v stanju, da zadovolji mnogim zelo važnim in utemeljenim zahtevam pridobitnih krogov. Vzlic vsemu trudu poštne uprave nas današnje stanje pošte, telegrafa in telefona v marsikaterem pogledu še ne more zadovoljiti. Naše gospodarske potrebe zahtevajo hitro eksploatacijo pošte in telefona, izpopolnjevanje uprave in tehnično dovršene instalacije, ker je pošta za moderno poslovno življenje živec, od katerega zavisi dobro funkcioniranje gospodarstva.

Anketa preko zbornic in gospodarskih organizacij v državi je zbrala zelo obsežno gradivo. Predlogi in zahteve pridobitnih krogov so tako raznovrstni, da je težko nazorno predočiti pravo stanje ter raztolmačiti in utemeljiti predloge, ki naj bi se sprejeli. Obdelava zbranega gradiva je bila združena z mnogimi težkočami, ker obstoji uradna statistika o p. t. t. prometu samo za štiri leta, od l. 1924 do 1927, pa še ta je tako sumarno sestavljena, da je ocena mnogih vprašanih na osnovi objavljenih podatkov v marsikaterem pogledu naravnost nemogoča.

Prej preden preidem k podrobnemu razmotrivanju vprašanja p. t. t. prometa, bi ho-

O železniških legitimacijah.

Ker nekateri na okrožnice p. t. uprave tako radi pozabljajo, ne bo škodilo, če tudi naš list opozori predstojnike državnih pošt, da se morajo vse železniške legitimacije, ki so bile izdane leta 1925, odvesti direkaciji državnih železnic takoj po novem letu. (Glej Okrož. XXXV/270—1929).

Pri podaljšavanju žel. legitimacij naj se listi ne žigosajo kakor n. pr. pisma, ampak pečat naj se lepo pritisne, da je odtis lep in čitljiv. To je potrebno posebno pri onih poštah, ki imajo samo pečat z vboklimi črkami. Zato naj pošte pečat poprej lepo očistijo, nato pa nalahko pritisnejo na določeno mesto. Če se udani z močjo, odskoči od trde platnice in pečat je skazen. Zato naj se podlaži pod list kaka krpica in nato šele pritisne pečat.

Mnogo p. t. uslužbencev, če ne morda večina, misli, da izdaja železniške legitimacije oblastna p. t. uprava sama, čeprav vse njene okrožnice pojasnjujejo, da jih izdaja le železniška direkacija, kar je razvidno že iz legitimacij samih, ker drugače bi se nemara ne imenovala železniške legitimacije. Tega nekateri ne zapopadejo kljub temu, da naročajo za svoje odrejeno osebje legitimacije naravnost pri direkaciji državnih železnic, pa ti od obl. p. t. uprave zahtevajo, da jim takoj pošlje legitimacije, oni, ki pridejo v tej zadevi osebno intervenirati, pa tudi zahtevajo, da se jim takoj izstavi. Zato tukaj še enkrat pojasnjujemo, da obl. p. t. uprava ne izstavlja železniških legitimacij, ampak le posreduje njih izdajo pri direkaciji državnih železnic za osebje na sedežu obl. p. t. uprave in za predstojnike pošt, prav tako kakor posredujejo zdaj poštne predstojniki za svoje podrejeno osebje sami. Zato pa naj se več ne obračajo na obl. p. t. upravo, kadar prosijo za žel. legitimacije svojim uslužbencem, ampak le kadar potrebuje legitimacijo predstojnik zase ali za svoje rodbinske člane.

Oblastna p. t. uprava dobi večkrat prošnjo za izdajo ali pa podaljšanje žel. legitimacij tudi od zelo starih poštних upokojenecv. Tudi glede tega opozarjamo na okrožnice obl. p. t. uprave, po katerih naj se pošte ravnajo ter ne dajejo raznim poštним upokojenecem, ki so bili že kdo ve kdaj upokojeni, napačnih informacij, ampak jim pojasne, da se morajo taki upokojenec obratiti v tej zadevi vedno le na računovodstvo finančne direkacije

tel naglasiti in poudariti eno: pridobitni svet budno spremlja delo in ceni napore p. t. t. uprave ter se v polni meri zaveda težkoč, s katerimi se mora boriti poštna uprava. Stanje pošte, telegrafa in telefona je bilo po končani svetovni vojni v naši državi silno težko, da ne rečem obupno. V Vojvodini na primer večina osebja ni poznala službenega jezika ter se je moralo prav do konca leta 1920 uradovati v madžarskem jeziku. Madžarsko osebje se ni moglo namah izmenjati z novimi kvalificiranimi uslužbenci, pa je naravno, da je zaradi tega točen poštni promet mnogo trpel. Slovenija ni imela svojega ravnateljstva, ampak ga je morala iz repatriiranega uradništva tržaške in graške direkacije šele ustvariti. Vojvodina je do 4. julija 1919 spadala pod upravo poštne direkacije v Temišvaru, šele potem se je osnovala za Bačko in Banat direkacija v Velikem Bečkereku pod našo upravo. V Srbiji so bile upropščene vse instalacije in zveze, manjkalo je strokovnega osebja, pa se je morala obnova pošte vršiti stopnjema z restavracijo železniške mreže. Telegrafski in telefonski material je bil po vojski v vsej državi v zelo slabem stanju, ker se za časa vojne ni dosti popravljalo, pač pa prekomerno izkoriščalo.

Druga velika težkoča je bila v tem, da so gravitirale v prečanskih krajih brzojavne in telefonske proge proti Budimpešti odnosno

v Ljubljani, ker jim ono izplačuje pokojnino in zato takim upokojujencem tudi ono posreduje in podaljšuje žel. legitimacije. Obl. p. t. uprava preskrbi žel. legitimacije le tistim upokojujencem, ki so bili v teku dotičnega proračunskega leta (ne koledarskega) upokojeni. N. pr. kdor je bil ali bo v letošnjem proračunskem letu, t. j. v razdobju od 1. aprila 1929. pa do 31. marca 1930. upokojen, temu posreduje izdajo železniške legitimacije oziroma jo podaljšuje obl. p. t. uprava, to pa zato, ker prejema upokojujenec za dobo tega proračunskega leta pokojnino od nje. Za vse druge poštne upokojujence pa posreduje in podaljšuje železniške legitimacije le računovodstvo finančne direkcije, zato ker prejema vsi, tudi tisti, ki so bili upokojeni v lanskem proračunskem letu, pokojnino od finančne direkcije, ne pa od oblastne p. t. uprave.

Iz Internacionalne PTT.

POŠTNI KONGRES V RUSIJI.

Enajstemu kongresu organizacije delavcev ruskih p. t. t. obratov je bilo predloženo obširno poročilo na 244 tiskanih straneh. Obravnava organizacijsko, tarifno in gospodarsko delo ter kulturne naloge organizacije. Iz poročila posnemamo:

Najvažnejša naloga je bila in ostane mobilizacija širokih delavskih mas v svrhu dviga in racionaliziranja ljudskega gospodarstva, trdovratno in sistematično delovanje, da se vsi delavci pridobe za idejo organizacije in s ciljem, zvišati gospodarstvenost dela in delavsko disciplino. Nadaljni cilj je izboljšanje gospodarskega položaja delavcev. V teku tega leta naj se uvede za pismonoše 7urni delavnik.

Organizacija je štela 1. januarja 1928 114.364, dne 1. oktobra 1929 pa 116.262 članov. Deli se na pokrajinske in okrožne uprave, na delavske odbore (pri uradih z več ko 25 delavci) in na zaupnike (pri uradih s 3 in več delavci). Inženjerji in tehniko tvorijo v okvirju organizacije odsek zase.

Posebna pazljivost se posveča naraščaju. Povprečne mezde za mladoletne so znašale v Moskvi 75 rubljev ali 87 odst., v Severnem Kavkazu 48 rubljev ali 80 odst., v Beli Rusiji 49 rubljev ali 82 odst. in v vzhodnih pokrajinah 54 rubljev ali 96 odst. od mezd odraslih delavcev.

proti Dunaju in Trstu, velik del vojvodinskih prog pa proti Temišvaru, Segedinu in Pečuju. Z novo demarkacijo so bile te proge pretrgane. Za medsebojni promet trgovskih središč sploh ni bilo nikakih zvez. Ljubljana ni imela z Zagrebom telefonske zveze, da o Beogradu niti ne govorim, ker je trajalo štiri leta, preden se je zgradila direktna proga z Beogradom. Zato se je moralo hiteti z novimi trasami in preusmerjanjem vodov proti novim centrom: Zagrebu, Novemu Sadu, Subotici, Somboru in dalje proti Beogradu. Vse to je bilo združeno s silnimi težkočami, ker je primanjkovalo materiala. Železne žice na obstoječih vodih so bile čisto trhle, pa se je morala polagoma zamenjevati stara žica z novo. Ravno tako se je gojilo pri krajevnih mrežah, ker se za časa vojne ni jemala bronasta, ampak železna ali jeklena žica. Prve čase je delalo težave tudi to, ker so se državne meje proti Avstriji, Madžarski, Rumuniji in Italiji menjavale, pa je bila definitivna razmejitev končana šele 1. 1923.

Izza vojne se je začel močno razvijati telefonski promet, toda neznatno število razpoložljivih telefonskih linij in central še zdaleka ni ustrezalo potrebam telefonskega prometa. Bivša avstrijska in madžarska uprava iz političnih in nacionalnih razlogov ni hotela, da se v naših krajih tvorjajo brzojavne in telefonske centrale. Zato je bilo po vojni

Dne 1. oktobra 1928 je bilo v službi 22.637 žensk, t. j. 25 in pol odst. vsega osebja. Na delovanju organizacije so se ženske živahno udeleževale, četudi se je njih število tako v upravi kakor v organizaciji stalno manjšalo. Ideja organizacije prodira polagoma a stalno tudi na deželo. Sedaj sprejemajo za člane organizacije tudi selske pismonoše in nedržavne agente. Najmanjša mezda delavca na deželi se je zvišala od 11 rubljev na 14, kar je tudi povprečna mezda selskega pismonoše.

Članstvo je razdeljeno na mestno in podeželsko takole: v velikih in gubernijskih mestih 41.900 (37,2 odst.), v okrožnih mestih 33.700 (29,9 odst.), v industrijskih krajih 16.400 (14,6%) in na deželi 20.700 (18,3%).

Brezposelnost je znašala med člani organizacije 1. oktobra 1928 skoro 15 odst. Organizacija podpira brezposelne iz svojih sredstev in je potrošila v l. 1928 v ta namen 278.607 rubljev. Razen tega daje organizacija tudi denarne podpore. V vsej državi obstoji več ko 700 podpornih blagajn na osnovi vzajemne pomoči. Te blagajne so razpolagale dne 1. julija l. l. z 850.000 rublji. Na članarini je organizacija kasirala 1.604.000 rubljev. Bilančna vsota centralnega komiteta znaša okrog 275.000 rubljev. Pokrajinske uprave prispevajo 257.000 rubljev članarine centralnemu komiteju. Finančno stanje organizacijskega glasila »Proletarii Swjasi« je zadovoljivo, za 1. četrtletje 1929 je izkazalo 785 rubljev čistega dobička. Število zaostankarjev na plačilu članarine znaša 12 odst.

Posebno skrb posveča organizacija racionalnemu gospodarstvu. Uprava in obrat se preizkuša po komisijah. Doslej je bilo mogoče znižati izdatke upravnega aparata za 25 odst., ekonomijo dela pa za 75 odst. zvišati, za letoš pa je predvideno zvišanje za nadaljnjih 18 odst. V preteklem gospodarskem letu so se zvišali dohodki za 190 milijonov rubljev, t. j. 17 odst. za delavca. V oči pa pada padanje delavske discipline v obratih in centralni komitej je že podvzel primerne korake, da se temu odpomore.

Povprečna mezda znaša danes 69 rubljev, ravna pa se po posameznih pokrajinah. Povprečna mezda selskega pismonoše znaša 15, agenta pa 26 rubljev. Na stroške organizacije je bilo poslanih 2812 članov v sarnatorije, 781 pa v okrevališča.

Za kulturne potrebe so v velikih krajih ustanovljeni klubi. Posebno goje sport. Pošt-

najno potrebno, da se zgrade vsaj najglavnejše telefonske proge in centrale. Dela na rekonstrukciji mrež trajajo vse do danes, pa še niso končana. V teku prešlih 10 let je bilo zgrajenih na desettisoče kilometrov brzojavnih in telefonskih prog ter podzemnih kablov. Montiranje so tudi štiri avtomatske telefonske postaje. Končno je organiziran tudi poštno-potniški avtopromet v državni režiji na 45 progah s 3051 km skupne dolžine.

Toda vse to, kar je do danes napravljeno, pomeni šele skromen početek onega, kar je treba zgraditi in organizirati, da se naša država, ki je ravno v pogledu p. t. t. prometa silno zaostala, približa naprednejšim evropskim državam. Za tehnično izpopolnitev in za dobro organizacijo brezhibnega funkcioniranja p. t. t. so potrebne pri nas še velike investicije, ki gredo na stotine milijonov, katerih rentabilnost pa je brezdvomna. To so investicije, katerih posredna in neposredna korist se občuti v vseh panogah kulturnega, socialnega in ekonomskega življenja in s katerimi tudi v današnji situaciji varčevanja ne moremo odlašati. Žalibog pa se o nujnosti in neodložljivi potrebi teh investicij ne vodi dovolj računa. Pa bi se dalo napraviti, treba je samo dati poštni upravi svobodo, da more vse prebitke dohodkov uporabiti za investicije, kar danes na žalost ni slučaj. (Nadaljevanje sledi.)

no sportno društvo šteje 4556 članov. Društvenih knjižnic je 1513, število knjig 482.000, število bralcev 68.000. Organizacija je izdala tudi več knjig in publikacij o zgodovini organizacijskega gibanja.

POSLOVNO POROČILO ŠVICARSKE POŠTNE UPRAVE

Letno poslovno poročilo, ki ga izda švicarska poštna uprava vsako leto, izkazuje za l. 1928 vodstvo poštnega obrata, letno bilanco in številne statistične podatke. Tako promet kakor dohodki so v l. 1928 znatno narasli. Obratni račun izkazuje 18 milijonov švicarskih frankov prebitka. Čistega dobička je bilo okrog 8 milijonov frankov, od teh je šlo 7,3 milijonov v državno blagajno, 0,7 milijonov frankov pa se je preneslo na nov račun. Za plače osebju se je izdalo 80,5 milijonov.

Švicarsko poštno ozemlje se deli na 11 okrajev, vsakega vodi direkcija. Teh 11 direkcij je podrejenih višji poštne direkciji, vse skupaj pa tvori upravni aparat švicarske pošte. Zaposluje 496 uradnikov, 89 nižjih uslužbencev in 64 nastavljenecv, od katerih je največ ženskih pomočnic. Prometnega osebja je 14.942, od teh 1186 žensk.

V l. 1928 so morali prosilci za poštno službo prvokrat delati psihotehniško skušnjo. Ta skušnja ima namen, da določi praktično sposobnost kandidata s pomočjo eksperimentalne psihologije. Prosta debata o stvarih kandidatovega osebnega izkustva pokaže njegove duševne in miselne sposobnosti. Uspeli te nove metode so baje prav dobri.

V Švici so 4003 pošte, povprečno za vsakih 1000 prebivalcev ali na 10,3 kvadratni kilometer pride ena pošta. Na 100 uradnikov odpade 59 bolezenskih slučajev, od teh 54,8 kratkih bolezni, ki trajajo manj kakor 3 dni. Povprečno pa so trajale bolezni po 14,8 dni. Poštni avtomobili so prevozili 2 milijona 300 tisoč potnikov, kar znači za 426 odst. več kakor leta 1921.

Tuzemskih pisemskih pošilk je bilo 487 milijonov, od teh 2 odst. priporočenih; inozemskih za 74 milijonov, od teh 5,9 odst. priporočenih. Časopisov in knjižnih oglasov je bilo 437 milijonov napram 335 v l. 1927. Dalje je švicarska pošta odpravila 39 milijonov tuzemskih in 2 in pol milijona inozemskih paketov. Povzetnih pošilk 16 milijonov, poštnih nalogov 4 in poštnih nakaznic 5 in pol milijonov. Čekovna služba izkazuje 52 milijonov enot, v katerih je zapopaden denarni kapital od več ko 2 milijardi 250 milijonov frankov.

Na isti način je izdelano poslovno poročilo o brzojavni in telefonski upravi. Izkazuje stalno naraščanje telefonskega, a istočasno stalno padanje brzojavnega prometa. Število tuzemskih brzojavk znaša komaj polovico pred vojno odpravljenih brzojavk. Število abonentov znaša 182.000, kar znači, da odpade na 100 prebivalcev 6,1 telefonov. V tem pogledu zavzema Švica od vseh držav četrto mesto. Pred njo ranžirajo samo Severna Amerika in dve skandinavski državi.

Obratni račun telegrafa in telefona skupaj izkazuje 35,4 milijonov frankov prebitka, čistega dobička je bilo l. 1928 2,7 milijona napram 2,6 milijona frankov l. 1927. Ločeno pa izkazuje telefon 4,4 milijone dobička, telegraf pa 1,8 milijona izgube.

Centralna uprava t. t. zaposluje 165 uradnikov, 118 nižjih uslužbencev in 31 delavcev, kar da približno 6 odst. od približno 5000 osebja. 56 odst. uradnikov je moškega in 44 odst. ženskega spola, 76 odst. jih je stalnih, 24 odst. pa začasnih. Za osebje se izdaja okrog 27 milijonov frankov.

Zaradi boljšega pregleda še to: Švica meri 41.294 kvadratnih kilometrov površine in ima 4 milijone prebivalcev.

To in ono.

Posvetovanje o pokojninskem fondu. Čeprav je bilo v zadnji številki »Poštnega glasnika« razglašeno, da se bo vršila konferenca o ustanovitvi pokojninskega fonda za pogodbenne poštarje dne 5. januarja, so bili tovariši pogodbeni poštarji istočasno obveščeni, da se prelaga ta konferenca na prihodnjo nedeljo, dne 12. januarja. Vse drugo velja ono, kar smo objavili že v zadnji številki. Zato vabimo tovariše pogodbenne poštarje, ki lahko pridejo v Ljubljano, da se udeležijo tega posvetovanja dne 12. t. m. ob 14. uri v pisarni Obl. organizacije, Pred Prulami št. 1. Skupno posvetovanje o ustanovitvi pokojninskega fonda za vso državo se bo vršilo dne 19. januarja v Zagrebu. Tega zborovanja se udeležijo samo predsedniki posameznih obl. organizacij in po eden ali dva zastopnika pog. poštarjev iz vsake obl. organizacije.

Naročnino za »Poštni glasnik« naj takoj poravnajo vsaj tisti, ki so še na dolgu iz lanskega leta. Onim naročnikom, ki za lansko leto še niso plačali nič naročnine, bomo list ustavili. Člane Obl. organizacije p. t. t. uslužbencev opozarjamo, da plačuje zanje naročnino še vedno sama organizacija, zato njim ni treba nič plačati lista.

Člane društva »Dobrota« obveščamo, da je dne 13. decembra 1929 umrl Janez Jamšek, dne 21. decembra 1929 pa Anton Vesenj. Oba sta bila člana skupine A in B. — Odbor.

V slogi je moč in sila. Kakor posnemamo po nemških strokovnih listih, so se vršila v Pragi posvetovanja vseh načelnikov nemških organizacij državnih nameščencev z eksperti poslanskih in senatorskih klubov o željah in zahtevah nemških državnih uslužbencev, da bi se dosegla enotnost v delovanju in nazorih. Poročilo pravi, da je nemški tabor državnih nameščencev dobil s tem trdnjši temelj, ko so mu zagotovili podporo vladni in opozicijski nemški politiki.

Zliv organizacij. Ko se je na Danskem spojila pošta z brzojavom, sta se združili tudi obe strokovni organizaciji v eno skupno organizacijsko zvezo »Dansk Post og Telegraf Förening«, ki šteje 2.600 članov.

Čezurno delo se mora honorirati. Najvišje sodišče v ČSR je takole razsodilo. Določbe novega zakona o osemurni delovni dobi se ne morejo izpremeniti s službeno pragmatiko ali s službenim redom javnega delodajalca. Vsako delo izven uradnih ur se mora posebej plačati. S tem pa še ni rečeno, da bi se ne smelo čezurno delo pavšalno plačevati, a to samo na temelju medsebojnega dogovora. Potemtakem ima v Češko-slovaški republiki državni nameščenec pravico zahtevati, da se mu delo, izvršeno po osemurni delovni dobi, honorira. Koliko čezurnega, ne honoriranega dela izvrše naši poštarji!

Stališče angleške stranke dela do prispevkov otrokom. Angleška stranka dela je izbrala poseben odbor, da bi proučil vprašanje o prispevkih otrokom. Odločitev v tem vprašanju pa še ni padla. Večina članov tega odbora je za take prispevke, ki imajo veljati od časa, ko se otroci rode, pa do dne, ko stopijo iz šole.

Natisnjeno besedilo v brzojvkah. Mlad Američan si ne belj glave, kako naj brzojavi svoji izvoljenki za njen god. Za to je vrlo dobro preskrbljeno. Na brzojavno goličo napiše samo: naslov, tekst št. 121 in podpis. Gospodična prejme brzojavko z besedilom, ki je polno poklonov in z željo, izraženo s pesniškim poletom. Tudi ob smrti, ženitovanju, ob srebrni in zlati poroki, za god, za rojstni dan, ob rojstvu sina ali hčere in ob vsaki drugi priložnosti družinskega ali družabnega življenja je občinstvu na razpolago natisnjeno besedilo k brzojvkam, pri katerih se je treba samo odločiti za ta ali oni tekst in napisati tisto številko. Kako se je s takimi brzojvkami ustreglo občinstvu, je razvidno iz dejstva, da so jih odpravili ob zadnjih božičnih praznikih čez tri milijone.

Rumunska. (Avtonomija pošte). Kakor se da posneti iz časniških poročil, pripravljajo v Rumuniji načrt zakona, po katerem bi bila poštna, brzojavna in telefonska služba avtonomirana. Na čelu uprave bi stal upravni svet, temu bi pa načeloval generalni ravnatelj. Novi zakon bi tudi izvedel reorganizacijo poštnega in brzojavnega osobja.

Prvo pismo iz Amerike v Evropo. Po posredovanju nekega london. antikvarja je bilo nedav-

no najdeno pismo Diega Kolumba, sina Krištofa Kolumba, prodano v Ameriko za ogromen znesek 35.000 dolarjev. Rečeno pismo je bilo pisano dne 12. januarja 1512 in naslovljeno na nadškofa v Toledu. Diego Kolumb se je udeležil prve očetove vožnje in je bil po njegovi smrti dve leti guverner obeh Indij. Cesarju Karlu V. je posodil 10.000 zlatnikov. Ali šele l. 1520. je postal kraljev namestnik, kar si je dolgo želel. Umrl je leta 1526. v starosti 52 let. Od njega so samo tri pisma, za katera se ve. Zgoraj omenjeno pismo je veljalo za posebno zanimivo. To je prvo pismo iz Amerike v Evropo in ga je Diego Kolumb narekoval sam. V njem opisuje svoje življenje v Ameriki, delo in dolžnosti španskih priseljencev in ekspedicijo na Kubo. Poslal je 300 mož pod Velazquerom na otok, češ, da je jako velik in bogat z biseri. Pove, da se domačini boje Špancev in so nezaupljivi do njih. Priznava tudi hudo in grdo ravnanje. Potem prosi nadškofa, naj mu pošlje boljše misionarje, češ, da so se nekateri skandalozno obnašali. Ker se je zavzel za domače ljudstvo, se je zameril priselencem. Pismo je končal z besedami: »Prečastiti gospod, poljubljaj v resnici lepe roke Vašega gospostva in obudovaje Vas ostanem vdani D. K.«

Osebne vesti.

Premeščeni: zvan. 3. skup. Karel Lašič iz Murske Sobote v Cankovo in služ. 2. skup. Fran Horvat iz Cankove v Mursko Soboto.

Prestanek službe: služitelj 2. skup. Ivan Lebarič na Ljubljani 1 in pog. poštar Josip Kračnik v Podnartu sta podala ostavko; služba je prestala pog. poš. Josipu Terpinu pri Sv. Petru v Sav. dolini in Erni Pečar roj. Geršak v Petrovčah.

Umrl: inspektor I-5 Anton Vesenj pri obl. pt. upravi in pogodb. poštar Janez Jamšek v Moravčah.

Poroke: pb. ur. II-4 Emilija Kettner na Ljubljani 1 se je poročila s šefom prom. oddelka min. za gradbe Pavlom Babičem; zvan. 2. skup. Michael Zenz na Jesenicah na Gorenjskem z Ano Mehletovo, zvan. 3. skup. Josipina Jager v Celju z žel. ur. Ivanom Kušarjem in služ. 2. skup. Jakob Kajba v Cerknici z Alojzijo Mačerolovo.

Smučarji pozor!

kompletni smučarski tres se izdeluje po najnižji ceni za dame in gospode

Krajec Ivan

krojač, Pred Prulami št. 1.

Dr. France Pavlovčič

specijalist za zobne in ustne bolezni
ordinira vsak dan

od 8.—10. dop.
in od 3.—6. pop.

Ljubljana, Pražakova ulica št. 15/III
(poleg Miklošičeve ceste)

Izdelovanje damske
in moške konfekcije

ELITE

družba z o. z.

Ljubljana, Prešernova ulica 9.

Prodaja damske, moške in deške

konfekcije

na debelo in drobno

Prvovrstno izvrševanje po meri.

Blago

za obleke, plašče itd., svila,
cefirji, šifon za perilo in
rjuhe

pri tvrdki

Novak

Ljubljana, Kongresni trg 15

najceneje!

Velika izbira — solidna postrežba

Dobava članom zadruga po nakaznicah

ANTON ČERNE
GRAVEUR LJUBLJANA

ETIKETE, MODELI PEČATI, ŠABLONE
ŠTANCE STAMPILJE TABLICE
KLIŠEJI PLOMBE

Razširjajte „Poštni Glasnik“!

Fran Škafar. Ljubljana

Rimska cesta št. 16

Telefon št. 2823.

Pošt. hran. rač. 18747

Stavbeno in pohištveno mizarstvo.

Zaloga modernega pohištva in amerikske
pisarniške rouleaux-oprave.

Drogerija in parfumerija

Al. Florjančič

Ljubljana, Sv. Petra cesta 19

prilporoča svojo bogato zalogo vsega v to stroko
spadajočega blaga. Razni parfumi kot kolinske
vode v odprodaji na litre na malo in veliko,
razni foto-artikli, mila prvovrstnih tovarn,
najfinejši pudri, šminke, creme itd. itd.

Cene najnižje!

Postrežba solidna!

Tuječ Evgen

LJUBLJANA, Cigaletova ul. št. 1

se riporoča

za prodajo elektrotehn. in tehničnega mate-
riala, žarnic, motorjev, transformatorjev itd.